

Rys ostrovid

Charakteristické znaky

Tuto velkou kočkovitou šelmu poznáte podle štětičkovitých chlupů na uších. Rys ostrovid má žlutou až červenohnědou srst s tmavými skvrnami. Vzhledem k tomu, že má přední nohy kratší než zadní, umí velmi rychle běžet a dobře skákat. To je jeho výhodou při lovu kořisti, jako jsou myši, srnci nebo jeleni.

Vidíte dlouhé „štětičky“ na uších?

Životní prostor a rozmnožování

Poté co u nás rys ostrovid kvůli lovu a mizejícímu životnímu prostoru téměř vyhynul, usadil se znovu zejména na Šumavě a v Beskydech. Dále se občasně vyskytuje v Jeseníkách a Labských pískovcích.

V období od května do června se rodí jedno až čtyři mláďata, která až po dvou týdnech začnou vidět.

Rysí rodinka

„Má oči a uši jako rys“

Toto rčení jste již určitě někdy slyšeli. Ušima se štětičkami tmavých chlupů dokáže rys slyšet i ty nejtišší zvuky z velké vzdálenosti. Zářícím bystrým očím tato šelma vděčí dokonce za svůj vědecký název Lynx lynx, slovo „lynx“ je řeckého původu a znamená „světlo“ nebo „jiskřivý“.

Rejsec černý

DĚLKA TĚLA: 6,5–8,6 CM

DĚLKA OCASU: 4–5,6 CM

Charakteristické znaky

Pro rejsece černého je charakteristický jeho dlouhý špičatý čumák. Navíc jej poznáte podle antracitové barvy na hřbetě a bílošedého břicha. Teprve v roce 1907 byl specifikován jako samostatný druh. Na jeho jídelníčku se objevují drobní vodní živočichové, jako například hmyz, larvy nebo žížaly.

Podvodní myš

Představte si, že se jdete potápět a nejste přitom skoro vůbec mokří! Tak to dokáže rejsec černý. Má tělo pokryté speciálními chlupy, které umí „zadržet“ vzduch. Proto se může tato myš vydávat na podvodní expedice.

Životní prostor a rozmnožování

Rejsec černý žije v bažinách nebo na březích přírodních vodních nádrží.

U nás byl zpočátku považovaný za druh vzácný, dnes však víme, že s výjimkou nížin (střední a východní Polabí, Dolnomoravský úval aj.) žije na většině našeho

území, především v pahorkatinách, vrchovinách a podhorských oblastech. V současnosti není uveden v Červené knize ČR.

Rejsec černý je rád ve vodě i u vody.

Samička může mít mladé až třikrát do roka. V jednom vrhu přitom bývá většinou tři až šest myšek.

Rejsec černého poznáte podle dlouhého špičatého čumáčku.

Netopýr velkouchý

Charakteristické znaky

Pro netopýra velkouchého jsou charakteristické jeho dlouhé, široké uši. Dokáže jimi slyšet dokonce i lezoucí hmyz, kterým se živí. Tento obyvatel lesa je aktivní noční živočich, který opouští svůj úkryt až za tmy. Srst tohoto středně velkého netopýra je na zádech nahnědlá a na bříše světle šedá.

Netopýr velkouchý se dokáže vznášet na místě ve vzduchu.

Životní prostor a rozmnožování

Na netopýra velkouchého můžete narazit ve vlhkých listnatých nebo smíšených lesích od jara do podzimu.

Třepotavý let

Stejně jako kolibřík nebo poštolka ovládá i netopýr velkouchý třepotavý let. Přitom pohybuje křídly ve vzduchu a vznáší se na místě.

DÉLKA TĚLA: 4,5–5,5 CM
ROZPĚTÍ KŘÍDEL: 25–29 CM

V létě se tato zvířata ukládají k dennímu spánku do dutin stromů. Jejich zimním spacím příbytkem bývají často podzemní jeskyně, sklepy nebo bunkry. Poněvadž mají stromy stále méně dutin, je životní prostor těchto netopýrů bohužel omezený.

Samičky rodí v červnu nebo červenci většinou jedno mládě. Po odchovu v letní kolonii je mládě asi za čtyři týdny schopno letu a je samostatné.

Přes den netopýr velkouchý spí.

Netopýr dlouhouchý

DÉLKA TĚLA: 4–6 CM

ROZPĚTÍ KŘÍDEL: 25–30 CM

Charakteristické znaky

Jak už samotný název napovídá, má tento netopýr velké uši, které mohou být až čtyři centimetry dlouhé. Tělo má šedé a kolem očí má bílou masku. Tento usedlý živočich se v létě zdržuje ve střeších, dutinách a budkách pro netopýry. Zimní spánek

Netopýr dlouhouchý dělá čest svému jménu.

Páření a rozmnožování

Ještě před zimním spánkem nebo během něj dochází k páření netopýrů, avšak oplození následuje až na jaře. V červnu se rodí mláďata, o která netopýři pečují v letních koloniích.

tráví zavěšený na stěnách v jeskyních, ve sklepech a štolách.

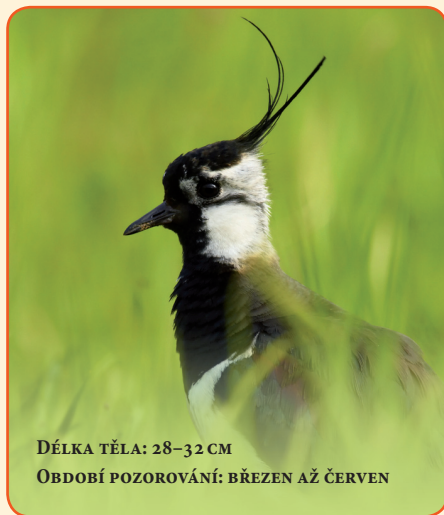
Noční výlet za lovem

Životní prostor

Jestliže chcete tohoto aktivního nočního lovce vypátrat, nejvíce štěstí asi budete mít, když se po něm poohlédnete v době od jara do podzimu v zemědělsky využívaných oblastech, pozorovat jej můžete na celém území České republiky.

Čejka chocholatá

DÉLKA TĚLA: 28–32 CM

OBDOBÍ POZOROVÁNÍ: BŘEZEN AŽ ČERVEN

Charakteristické znaky

Čejku chocholatou poznáte podle výrazného peří, kterým se maskuje před útočníky. Na hřbetě se peří tmavě zeleně a fialově třpytí, zatímco břicho má bílé a na hrudi peří tvoří bílý pás. Na hlavě vás upoutá dlouhá černá chocholka. Chocholka je na bocích hlavy bílá s černými proužky.

Životní prostor a rozmnožování

Tento plachý pták obývá otevřené, rovinaté krajiny.

Křídla čejky chocholaté se zeleně a fialově lesknou.

naté krajiny. Potkáte je na podmáčených loukách, polích, pastvinách, v močálech a u vody. Kvůli intenzivnímu zemědělství se bohužel zmenšuje jeho životní prostor. Z některých oblastí čejky prakticky vymizely a její stavy se snížily i na tradičních hnízdištích v jižních a východních Čechách nebo na jižní Moravě. V současnosti tento pták není uveden v Červené knize ČR.

Hnízdo čejky chocholaté

Jako hnízdo slouží dutina vystlaná trávou. Tam čejky chocholaté sedí přibližně čtyři týdny na vejcích.

Hlasový projev čejky chocholaté

Už jste někdy slyšeli hlas čejky chocholaté? Její volání se podobá hvízdavému „kí-vit“.

Dudek chocholatý

Charakteristické znaky

Dudka poznáte nejspíše podle jeho dlouhého, tenkého, zahnutého zobáku a výrazné chocholky na hlavě, kterou umí vztyčovat. Tento působivý moment můžete zažít při tokání. Peří dudka chocholatého je oranžovohnědé. Na křídlech a na ocase se nacházejí černobílé pruhy.

Životní prostor a rozmnožování

Dává přednost stepím, otevřeným krajčinám a světlým lesům.

V současné době u nás hnízdí jen ojediněle a nepravidelně, hlavně v nížinách a pahorkatinách, častěji pouze na jižní Moravě na Hodonínsku, Břeclavsku a Znojemsku. V zimě dudek odlétá na jih.

Dudek chocholatý má černobíle pruhovaná křídla a ocas.

DĚLKA TĚLA: PŘIBLIŽNĚ 28 CM
OBDOBÍ POZOROVÁNÍ: DUBEN AŽ ZÁŘÍ

Svá hnízda staví dudek chocholatý nejraději v dutinách stromů. Tam sedí asi tři týdny na vejcích a další čtyři týdny vychovává mláďata.

Ohrožen!

Dudek chocholatý přichází o spoustu dutin vhodných k hnízdění, poněvadž dochází ke kácení starých ovocných stromů a polních dřevin. Používání chemických přípravků na ochranu rostlin a přeměna luk na orné plochy pro něj představuje další velké zdroje nebezpečí. V ČR patří do ohrožených druhů.

Dudek se vztyčenou chocholkou

Tetřívěk obecný

Charakteristické znaky

Na rozdíl od samičky, která má hnědo-běžové peří, charakterizuje samečka černé peří s namodralým leskem. Kromě toho vás upoutá červená skvrna nad okem, která se v době tokání zvětší. Během doby páření je výrazné také volání tetřívčích samců: „bublají“ a „syčí“, což můžete slyšet už z dálky.

Životní prostor a rozmnožování

Tetřívěk obecný se u nás vyskytuje ve významnějších počtech pouze v pohraničních pohořích, stabilní populace žijí v Krušných a Jizerských horách a Krkonoších. Na Šumavě se stavy tetřívka dlouhodobě snižují, v Novohradských horách dnes žije pouze zbytková populace. Jeho domovem jsou močály, vřesoviště a světlé lesy.

DĚLKA TĚLA: 40–60 CM

V období od konce dubna do června naklade samička sedm až deset vajec a sedí na nich přibližně 25 až 27 dní. Hnízdo tvoří jamka v zemi.

Samička je zřetelně menší a má světlé peří.

Samce poznáte podle nápadné červené skvrny nad okem, která se označuje jako „pouška“.

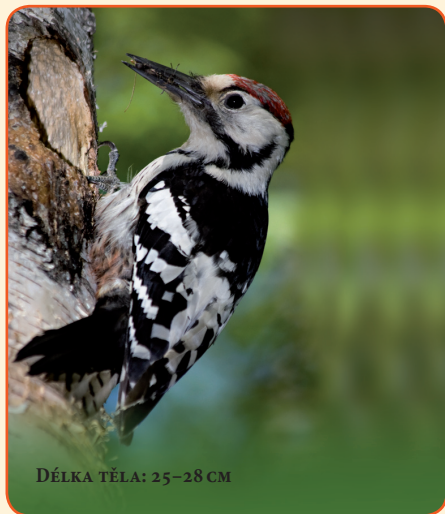
Víte, že...?

Mláďata opouštějí hnízdo ještě v den narození. Avšak první tři až čtyři měsíce žijí s rodiči a sourozenci v jedné rodině.

Strakapoud bělohřbetý

DĚLKA TĚLA: 25–28 CM

Charakteristické znaky

Strakapoud bělohřbetý má samozřejmě bílý hřbet – avšak pouze ve spodní části. Horní polovina zad je černá. Křídla má černobíle pruhovaná. Na rozdíl od samičky, která má horní část hlavy černou, je sameček od temena po týl červený. Břicho tohoto strakapouda je lehce narůžové. Charakteristické jsou navíc zvuky, které vydává svým zobákem. Zdálky můžete slyšet, jak strakapoud bubnuje do stromů.

Životní prostor a rozmnožování

Strakapoud bělohřbetý je v České republice nejvzácnějším druhem šplhavce. Jádrou

Párek strakapoudů bělohřbetých

oblastí jeho výskytu jsou karpatská pohoří východní Moravy.

Tento vzácný pták obývá listnaté a smíšené lesy, ve kterých se nacházejí staré a ztrouchnivělé stromy. Z důvodu likvidace mrtvých stromů a intenzifikace lesního hospodářství je strakapoud bělohřbetý ohrožen.

Obyvatel dutin

Strakapoud bělohřbetý má v dutině stromu, kterou si svým mohutným zobákem sám vytesal, nejenom místo ke spaní, ale slouží mu také jako hnízdiště. Do něj samička naklade tři až pět vajíček, ze kterých se za dva týdny vylíhnou mláďata.

Strakapoud bělohřbetý vykukuje ze své dutiny.

Morčák velký

DÉLKA TĚLA: 58–68 CM

Charakteristické znaky

Na rozdíl od samičky, která má šedé tělo s červenohnědou hlavou, má samec zelenočernou hlavu i záda. Peří na hrudi a bříše je lososové barvy. Pro morčáka velkého je typický červený úzký zobák, na jehož špičce můžete objevit drobné zahnutí. Pomocí něj může morčák velký snadno zachytit svou rybí kořist.

Životní prostor a rozmnožování

Jako vodní pták obývá morčák velký řeky

Samička má na rozdíl od samečka šedohnědé peří.

a jezera. Do střední Evropy přilétá pravidelně jako zimní host.

Hnízdí převážně v severní Evropě, v menším počtu i ve střední Evropě v oblasti Alp. Hnízdo si staví v dutinách stromů nebo v umělých hnízdištích. Tam samička v období od března do června naklade vajíčka. Přibližně za čtyři až pět týdnů se vylíhnou mláďata, která již druhý den opouštějí hnízdo.

Patří mezi kriticky ohrožené druhy.

Vidíte háček na konci zobáku?

Morčák velký je ohrožen především výstavbou kolem řek, znečišťováním vod a rekreačními sportovci, kteří jej ruší v době hnízdění.

Zimní obydlí

Morčák velký se při hledání svého zimního příbytku vydává na krátké vzdálenosti. Takové oblasti se nacházejí v Pobaltí, severozápadním Atlantiku, na pobřeží Severního moře a právě i u nás v České republice. Ojedinele zde i zahnízdí.